

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної
Білківського ліцею
(протокол № 1 від 31 серпня 2022 року)

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ по Білківському ліцею
від 31 серпня 2022 року № 44

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Білківського ліцею

Дашівської селищної ради

Гайсинського району

Вінницької області

на 2022-2023 навчальний рік

Структура освітньої програми

1. Вступна частина.	
2. Загальний обсяг навчального навантаження.	
3. Навчальний план.	
4. Перелік модельних програм.	
5. Опис форм організації освітнього процесу.	
6. Оцінювання навчальних досягнень учнів.	
Додаток 1. Орієнтовний перелік інструментів формувального оцінювання	12
Додаток 2. Орієнтовна рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти	18
7. Структура 2021/2022 навчального року	22

I. Вступна частина

Освітня програма Білківського ліцею Дашівської селищної ради - закладу загальної середньої освіти з навчанням українською мовою розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»,

«Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;

Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року №711

«Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988- р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;

Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020

№2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394;

Державних стандартів повної загальної середньої освіти:

на рівні початкової освіти (в 1 – 4 класах) – Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року

№ 87);

на рівні базової середньої освіти: в 5 класах – Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898); в 6 – 9 класах – Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392);

на рівні профільної середньої освіти (в 10 – 11/12 класах) – Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392);

Наказів Міністерства освіти і науки України:

від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»,

від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за № 229/6517 (зі змінами);

Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09. 2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);

Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16.04.2018 № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 р за № 564/32016;

Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;

Листів Міністерства освіти і науки України:

від 30.06.2022 № 1/7322-22 «Про організацію 2022/2023 навчального року». Використовуються рекомендовані Міністерством освіти і науки України такі навчальні програми:

5 клас – модельні навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом від 12.07.2021 № 795 (зі змінами, внесеними у додаток наказами Міністерства освіти і науки України від 10.08. 2021 р., № 898, від 29.09. 2021 р. № 1031, від 13.12. 2021 р. №1358, від 02.02. 2022 р. № 96, від 09.02. 2022 № 143, від

11.04. 2022 р. № 324) (гриф Міністерства станом на 01 серпня 2022 року надано 95 модельним навчальним програмам);

6 – 9 класи

- навчальні програми, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);

- навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам»;

10 – 11 класи

- навчальні програми, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 «Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10 – 11 класів закладів загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);

- навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам».

Освітня програма закладу розроблена на основі Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти –

на рівні початкової освіти:

Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),

Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),

на рівні базової середньої освіти:

у 5 класах – Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02. 2021 № 235),

у 6 – 9 класах – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 № 405);

на рівні повної середньої освіти – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 № 408 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами).

В освітній програмі враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладу освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітня програма розроблена для реалізації мети повної загальної середньої освіти, а також належної організації освітнього процесу.

Освітня програма НУШ розроблена для адаптаційного циклу базової середньої освіти на основі Типової освітньої програми для 5-6 класів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН № 235 від 19.02.2021.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та його розподіл між освітніми галузями
- загальний обсяг навчального навантаження;
- навчальний план закладу освіти;
- перелік навчальних модельних програм
- опис форм організації освітнього процесу;
- оцінювання навчальних досягнень учнів.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідомством досягнень, свідомством про здобуття початкової освіти).

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-х класів складає 1085 годин/навчальний рік, що відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному у Державному стандарті базової середньої освіти та Типовій освітній програмі для 5-9 класів.

Загальний обсяг навчального навантаження розподілено між освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами і для кожної галузі встановлено в межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників.

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин 6 клас
Мовно-літературна	На тиждень	11	11
	На рік	385	385
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140
Соціальна і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1	2
	На рік	35	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Додаткові години для вивчення	На тиждень	-	-

предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На рік		
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

3.

Навчальний план закла

ду освіти з визначеним переліком: предметів/ інтегрованих курсів та визначеним для них тижневим навчальним навантаженням для кожного року навчання; предметів/курсів (інтегрованих або за вибором) вибіркового освітнього компоненту.

Навчання у школі I ступеня (початкова освіта) здійснюється за такими освітніми галузями:

для 1-4 класів (Шиян Р.Б., цикл I (1-2 класи) , цикл II (3-4 клас)

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література; (МОВ)

Іншомовна освіта (ІНО) (англійська)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класах – 35 хвилин, 2-4 класах – 40 хвилин.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблені на виконання Закону України «Про освіту, наказу Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 та наказу Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 що регламентують роботу педагогічного колективу в 1-2, 3-4-х класах на 2021-2022 навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів складає 3395 годин/навчальний рік:

Для 1-х класів – 700 годин/навчальний рік,

для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік,

для 3-4 х класів – по 910 годин/навчальний рік,

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Години варіативної складової передбачено на :

додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової:

2 клас - на вивчення математики, 1 година на тиждень;

додаткові години на проведення індивідуально-групових консультацій:

з предметів початкових класів у 3 та 4 класах - по 1 годині на тиждень.

Всього з варіативної частини виділено 3 години у початкових класах.

Навчальні плани для індивідуальної форми навчання складаються на основі типових навчальних планів. Індивідуальні навчальні програми та індивідуальні навчальні плани для учнів розробляються педагогічними працівниками за участю одного з батьків (законних представників) відповідно до можливостей дитини і з урахуванням витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації.

Відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України №955 від 10.07.2019 року, кількість навчальних годин для організації індивідуальної форми навчання учнів визначається відповідно до кількості предметів інваріантної частини навчального плану за умови виконання вимог Державних стандартів загальної середньої освіти і становить:

- 1 клас – 5 годин на тиждень на здобувача освіти.

Для індивідуальної форми навчання перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета в межах тижневого навантаження визначає індивідуальний навчальний план, який затверджується директором ліцею.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах I ступеня в **додатках №1, 2.**

Навчальний план для здобувачів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблений на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», Типової освітньої програми, затвердженої наказом МОН від 19.02.2021 №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» з метою реалізації Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого Постановою КМУ № 898 від 30.09.2020 року. Документ створює умови для продовження реформи «Нова українська школа» у 5-9 класах із 2022 року.

Згідно з програмою, питання навчального навантаження учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти регулюється Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України 25.09.2020 № 2205 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394) і Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Санітарним регламентом (постанова Головного державного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63) встановлено допустиму сумарну кількість годин (навчальних занять) тижневого навантаження учнів. При 5-денному навчальному тижні кількість годин становить: для учнів 5-го класу – 28, 6-го класу – 31, 7-го класу – 32, 8-го класу – 33, 9-го класу – 33 години на тиждень.

Кількість уроків з фізичної культури (не менше трьох разів на тиждень для кожного класу) встановлена Законом України «Про фізичну культуру і спорт» (частина четверта статті 26). Згідно з Базовим навчальним планом Державного стандарту, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Згідно з типовим навчальним планом типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти реалізація соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі здійснюється через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» а також предмета «Етика» (5 клас).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

- для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік,
- для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік,
- для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,
- для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах – **додаток №3.**

Навчальний план здобувачів закладів загальної середньої освіти III ступеня (універсальний профіль) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»

відповідно до Типового навчального плану таблиці 2, що містить перелік базових предметів, а саме: Українська мова, Українська література, Зарубіжна література, Іноземна мова, Історія України, Всесвітня історія, Громадянська освіта, Математика, Фізика і астрономія, Біологія і екологія, Географія, Фізична культура, Захист України.

Реалізація змісту освіти також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами, що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учні обрали Інформатику та Мистецтво, які вивчаються у 10 та 11 класах по 1,5 години.

За рахунок додаткових годин збільшено кількість годин на вивчення математики по одній годині у 10 та 11 класах.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані III ступеня- **додаток №4.**

Навчальний план для учнів ліцею I ступеня (додаток №1,2).

Навчальний план для учнів ліцею II ступеня (додаток №3).

Навчальний план для учнів ліцею III ступеня (додаток №4).

4. Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм відповідно до переліку предметів/інтегрованих курсів, визначеному навчальним планом закладу освіти.

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством. Модельні навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Враховуючи особливості та потреби учнів закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин, педагогічний колектив навчального закладу буде використовувати в освітньому процесі такі модельні програми:

Перелік модельних навчальних програм для учнів 5 класу

Освітня галузь	Модельна навчальна програма		
	Назва програми	Автор(и)	
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795

Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна література)	Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Яценко Т. О., Тригуб І. А.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	авт. Василюшин М. С. Милянник А. І., Працьовитий М. В., Простакова Ю. С., Школьнік О. В.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу» 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Громадянська та історична освіта	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	авт. Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І. Я.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	авт. Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.	Наказ МОН від 12.07.2021 р. № 795
	Модельна навчальна програма «Етика. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	автори Ашортія Є. Д., Бакка Т. В., Желіба О. В., Козіна Л. С., Мелещенко Т. В., Щупак І. Я.	наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795
Технологічна	Модельна навчальна програма	авт. Ходзицька І.	Наказ МОН

	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.	від 12.07.2021р. № 795
Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	авт. Пасічник О.В., Чернікова Л. А.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	авт. Івасюк О.М., Комаровська О. А., Кізілова Г. О., Лемешева Н. А., Лобова О. В., Назар Л. Й., Чужинова І. Ю., Шулько О. А.	Наказ МОН від 12.07.2021р. № 795
Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А.	Наказ МОН від 10.08.2021р. № 898

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Для виконання освітніх програм школи на 2022/2023 навчальний рік передбачено використання, затверджених Міністерством освіти і науки України, навчальних програм з усіх предметів інваріативної та варіативної частини, що забезпечує інтеграцію загальноосвітніх (основних і додаткових) програм, у єдину освітню програму.

Додатки 5-7.

Додаток 5.

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти І ступеня (1-2 класи) (Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743.)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Типова освітня програма для 1-2 класів, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б.
2.	Типова освітня програма для 3-4 класів, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б.
3.	Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти. Початкова школа (іншомовна освіта)

Додаток 6.

Перелік навчальних програм предметів, що вивчаються за інваріантним складником для учнів 5-9 класів

Навчальні програми розміщені на офіційному сайті МОН України.

(оновлені наказом МОН від 03.08.2022р. №698).

№ п/п	Назва навчальної програми	
	Українська мова	у 5 – 9 класах за навчальною програмою: Українська мова. 5 – 9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804);
	Українська література	5 – 9 класах здійснюватиметься за навчальною програмою: Українська література. 5 – 9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти . – К.: Освіта, 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 №804;
	Біологія	Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
	Всесвітня історія	«Всесвітня історія. 7–9 класи» затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804;
	Географія	6-9 класів продовжать вивчення географію за навчальною програмою, затвердженою наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
	Зарубіжна література	в 5 – 9 класах здійснюватиметься за програмою: Світова література. 5 – 9 класи. Програма для закладів загальної середньої освіти – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
	Інформатика	5-8, 2017 9 клас 2015р
	Історія України	«Історія України. 5–9 класи», затверджені наказом МОН України від 21.02.2019 № 236;
	Математика	Математика 5-9 класи, Наказ МОН від 07.06.2017 №804
	Мистецтво	“Мистецтво. 5-9 класи” (авт. Л. Масол та ін.) (оновлена), затвердженою наказом МОН України від 07.06.2017 № 804 “Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів”, яка реалізується за рахунок годин, визначених типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня (наказ МОН від 03.04.2012 № 409, зі змінами, внесеними наказами МОН від 29.05.2014 № 664, від 12.12.2014 № 1465, від 07.08.2015 №855).
	Основи здоров'я	для 5-9-х класів «Навчальна програма з основ зоров'я», наказ МОН від 07.06.2017 №804
	Правознавств	для 9-го класу «Навчальна програма з основ правознавства», Наказ

	о	МОН від 07.06.2017 №804
	Трудове навчання	5 – 9 класи – «Навчальна програма з трудового навчання для закладів загальної середньої освіти 5 – 9 класи» (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804;
	Фізика	7-9 класи – Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика. 7-9 класи» (програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
	Фізична культура	Програма Фізична культура 5-9 класи , наказ МОН від 23.10.2017 №1407 https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas
	Хімія	7 - 9 класи – Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Хімія. 7-9 класи, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804. Програму розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства (https://goo.gl/GDh9gC).
	Іноземні мови(англійська мова)	Для учнів 5-9 класів за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року № 1392 та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) яка розроблена на виконання Закону України «Про освіту» затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 408;
	Біологія (поглиблене вивчення)	8 -9 класи з поглибленим вивченням біології: Програма з біології для 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням біології, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 17.07.2013 № 983.
	Українська мова (поглиблене вивчення)	Українська мова (поглиблене вивчення) 8-9 класи Наказ МОН від 17.07.2013 №983

Додаток 7.

Перелік навчальних програм предметів, що вивчаються за інваріантним складником для учнів 10-11 класів

Навчальні програми розміщені на офіційному сайті МОН.

№ п/п	Назва навчальної програми	
1	Українська мова	у 10 -11 класах – за новими навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), що затверджені наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.
2	Українська література	у 10-11 класах – за новими навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), що затверджені наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.

3.	Біологія	Програма з біології і екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: профільний рівень , затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407.
4.	Історія України Всесвітня історія	«Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи», затверджені наказом МОН України від 21.02.2019 № 236.
5.	Географія	10 класу вивчатимуть географію курсу «Географія: регіони та країни» рівень за новими навчальними програмами, затвердженими наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407 Учні 11 класу вивчають курс «Географічний простір Землі» рівень стандарту за програмою, затвердженою наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407.
6.	Зарубіжна література	у 10-11 класах – за новими навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), що затверджені наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.
7.	Інформатика	НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ВИБІРКОВО-ОБОВ'ЯЗКОВОГО ПРЕДМЕТУ ДЛЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ (РІВЕНЬ СТАНДАРТУ) Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
8.	Історія України	«Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи», затверджені наказом МОН України від 21.02.2019 № 236.
9.	Математика	Рівень стандарту. Нова навчальна програма з математики (Алгебра та початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти
10.	Захист України	ЗАХИСТ УКРАЇНИ 10 – 11 класи Рівень стандарту (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
11.	Громадянська освіта	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
12.	Трудове навчання	10 - 11 класи – навчальна програма «Технології 10-11 класи (рівень стандарту)» затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407
13.	Фізика	Програми з фізики та астрономії для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти затверджені Міністерством освіти і науки України наказом № 1539 від 24.11.2017 року «Фізика і астрономія 10-11» (рівень стандарту та профільний рівень),

		авторського колективу під керівництвом Ляшенка О. І.
14.	Фізична культура	«Фізична культура 10-11 класи» (рівень стандарту) для закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 23.10.2017 № 1407).
15.	Хімія	Програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407)
16.	Іноземні мови (англійська мова)	Навчальна програма з іноземних мов (рівень стандарту, профільний рівень) для 10-11 класів загальноосвітніх шкіл, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки № 1407 від 23 жовтня 2017 року

5. Опис форм організації освітнього процесу.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Безпечне освітнє середовище забезпечує:

- наявність безпечних умов навчання та праці;
- комфортну міжособистісну взаємодію, сприяючи емоційному благополуччю учнів, педагогів та батьків;
- відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання;
- дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Загальні вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (гімназії, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти за **освітніми галузями** конкретизовано в Державних стандартах.

Ключові компетентності

Результати навчання здобувачів освіти повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно- і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних і некоректних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід,

		набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми,

	і підприємливість	аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
1	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальногimназійні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проєктах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. <u>Можливі уроки на відкритому повітрі.</u>
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

6. Опис інструментарію оцінювання.

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізнати **поточне формувальне оцінювання** (оцінювання для навчання) та **підсумкове оцінювання** (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюється з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі такого алгоритму діяльності вчителя:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання;
- інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року;
- надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюється з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок I та II семестрів. Для визначення річної оцінки потрібно врахувати динаміку особистих досягнень учня протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п.3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, прицьомускоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі не вдалося підвищити результат, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не робиться. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюється шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п 9-10 Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі, його батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем та коригування освітнього процесу.

Оцінювання учнів 5 класу здійснюється відповідно до Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти затверджені наказом МОН України від 01.04.2022р. №289 за 12-бальною системою.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності

Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти затверджені наказом МОН України від 01.04.2022р. №289.

Ці рекомендації розроблені для учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти.

Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання може здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою. За умови використання власної шкали заклад має визначити правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством, для виставлення у Свідоцтві досягнень. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюються за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. Свідоцтво досягнень відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-6 класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти. Надана форма Свідоцтва досягнень є орієнтовною, перелік предметів та інтегрованих курсів визначається закладом освіти відповідно до затвердженої освітньої програми. Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначена графа заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводяться упродовж року за планом, визначеним закладом освіти. Рекомендовано позначати особливо виражені наскрізні вміння учня/учениці, зокрема, вияв інтересу до навчання, розуміння прочитаного, вміння висловлювати власну думку, критично та системно мислити, логічно обґрунтовувати власну позицію, діяти творчо, вияв ініціативи у процесі навчання, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими з метою заохочення подальшого розвитку відповідних умінь. Заповнення графи здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки навпроти сформованого умінь. Педагогічні колективи можуть виробляти власні способи спостереження за розвитком наскрізних умінь і застосовувати у тому числі вербальні характеристики замість позначки.

Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу. Заповнення графи «Характеристика результатів навчання» здійснюється відповідно до переліку навчальних предметів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень учнів упродовж навчального року. Рекомендується у класних журналах і в Свідоцтві перед виставленням підсумкової оцінки у відповідних графах результатів навчання зазначати першу літеру («В», «Д», «С», «П»), що відповідає назві рівня досягнень орієнтовних критеріїв оцінювання результатів навчання з предметів (Високий, Достатній, Середній, Початковий) або за допомогою виставлення відповідних балів.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються. Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Звертаємо увагу, що Семестровий контроль може бути комплексним, проводитись у формі тестування тощо.

Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних

результатів. Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногородні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року. Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться. Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» (зі змінами) 2021/2022 навчальний рік розпочинається у День знань - 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня наступного року.

Структура 2022–2023 навчального року:

2022-2023 навчальний рік: з 1 вересня 2022 року по 26 травня 2023 року

I семестр: з 1 вересня 2022 року по 30 грудня 2022 року

Осінні канікули: з 24 жовтня 2022 року по 30 жовтня 2022 року

Зимові канікули: з 2 січня 2023 року по 15 січня 2023 року

II семестр: з 16 січня 2023 року по 30 травня 2023 року

Весняні канікули: з 25 березня 2023 року по 02 квітня 2023 року